

Beskatning ved akkord[©]

*Af advokat (L) Bodil Christiansen og
advokat (H), cand. merc. (R) Tommy V. Christiansen*

www.v.dk

Trods de økonomiske gode tider er nogle brancher under pres. Dette gælder ifølge medierne for tiden særligt landbrugssektoren, hvor manglende nedbør i mange tilfælde har reduceret indtjeningen med op til 50 %, samtidig med, at omkostningerne er uændrede. Det må derfor forudses, at mange landmænd vil løbe ud i alvorlige økonomiske problemer. Resultatet vil for nogle landmænd blive en konkurs. Er der imidlertid tale om et veldrevet landbrug, vil der undertiden kunne opnås en gældssanering i form af en akkord, således at bedriften kan fortsætte, og tabet for såvel landmanden som banken bliver mindre.

Reglerne om beskatning ved en frivillig akkord trænger helt åbenbart til et serviceeftersyn på enkelte punkter.

Skatten spiller en rolle ved etablering af en akkord, da en akkord i form af nedskrivning af gælden kan medføre betydelige skattemæssige konsekvenser - og efter min opfattelse ikke altid helt rimelige konsekvenser.

En akkord kan foreligge i flere varianter. Typisk vil der være tale om en nedskrivning af gælden, eventuelt kombineret med bortfald af rentetilskrivning i en given periode, eller et såkaldt moratorium, hvilket indebærer, at der indrømmes henstand med betalingen i en given periode eventuelt kombineret med stop af rentetilskrivning. Der kan være tale om en såkaldt frivillig akkord eller en tvangsakkord. En tvangsakkord følger nogle særlige regler, hvor nogle kreditorer kan tvinges til at deltage i akkorden.

Offentliggjort d. 21. juli 2018

Hvad er en akkord?

En akkord i form af reduktion af gælden indebærer, at samtlige kreditorer, hvis krav ikke er sikret, f.eks. ved pant, deltager i akkorden, og at alle kreditorer accepterer et nedslag i tilgodehavendet på en given procentsats.

Ved en frivillig akkord ses det dog ikke sjældent, at enkelte mindre kreditorer afviser at deltage i akkorden, selv om det er åbenbart, at en akkord er den bedste løsning for alle parter. Det kan f.eks. være den lokale handlende, der er forarget over nu at skulle nedskrive sit tilgodehavende efter velvilligt at have indrømmet kredit i årevis. I praksis accepterer de større kreditorer derfor ved en frivillig akkord, at enkelte, mindre kreditorer ikke deltager i en frivillig ordning. Var der tale om en tvangsakkord, ville også de mere vrangvillige kreditorer blive tvunget med i ordningen, hvis der var det fornødne flertal for akkorden.

For frivillige akkorder om reduktion af gælden har det skattemæssig betydning, at alle væsentlige kreditorer deltager - og dermed, at kun mindre kreditorer står uden for ordningen.

I praksis ses det ofte, at en akkord er betinget af, at skyldneren indbetaler et vist beløb til kreditorerne hvert år i en årrække. Opfyldes denne aftale ikke, bortfalder akkorden, og skyldneren skal betale det fulde beløb til kreditorerne, hvilket selvsagt kan resultere i en konkurs.

Skattemæssige konsekvenser af en akkord

Den skattemæssige side af en akkord har levet en omtumlet tilværelse. Frem til 1980'erne skete beskatningen efter nogle kriterier, som efter Skats og også revisorerens opfattelse var rimelige og praktiske, men som dybest set var ulovlige. Bl.a. tog beskatningen således afsæt i, at akkorden blev tidsmæssigt henført til den status, der dannede grundlag for akkordforslaget - og ikke til det tidspunkt, hvor der var indgået en aftale med kreditorerne. Endvidere forudsatte beskatningen, at indkomståret kunne opdeles i 2 skatteår etc.

Offentliggjort d. 21. juli 2018

I dag er de skattemæssige konsekvenser ved en frivillig akkord lovreguleret. Kort fortalt er reglerne således, at skyldneren ikke skal beskattes af den fordel, som skyldneren opnår ved, at en del af gælden bortfalder. Men 2 betingelser skal være opfyldt. Dels skal der være tale om en "samlet ordning". Og dels at kreditorerne ikke nedskriver deres tilgodehavende til et beløb, der er lavere end fordringens værdi.

Samlet ordning

Der er tale om en samlet ordning, hvis alle usikrede kreditorer bortset fra småkreditorer deltager i ordningen. Der kan således foreligge en frivillig akkord, selv om "småkrav" ikke er omfattet af akkordaftalen.

Ved et bindende svar har Skatterådet nærmere defineret afgrænsningen af begrebet "småkrav" i relation til sådanne frivillige akkordordninger. Det er ikke tilstrækkeligt, at en gældsordning omfatter mere end 50 pct. af de usikrede kreditorer for at anse ordningen som en akkord i skattelovgivningens forstand. Det kræves således, at ordningen omfatter alle usikrede kreditorer, med mindre der alene er tale om - i bogstaveligste forstand - småkrav.

Nedskrivningens størrelse

Som nævnt forudsætter skattefrihed, at kreditorerne ikke nedskriver deres tilgodehavende til et beløb, der er lavere end fordringens værdi. Det betyder, at hvis kreditorernes tilgodehavender kun er kurs 60 værd som følge af skyldnerens økonomiske problemer, forudsætter skattefriheden, at der højst nedskrives til kurs 60.

Modregning i fremført underskud

Til gengæld for skattefriheden mister skyldneren ret til at fremføre skattemæssige underskud med et beløb svarende til nedskrivningen. Hvis gælden udgør eksempelvis 10 mio. kr. og denne gæld nedskrives til 6 mio. kr., er nedskrivningen på de 4 mio. kr. skattefri, men skattemæssige underskud reduceres med de nævnte 4 mio. kr. Der sker således

Offentliggjort d. 21. juli 2018

modregning i fremført underskud med et beløb svarende til gældsnedskrivningen. Modregningen sker i det år, hvor akkorden tiltrædes af kreditorerne.

Betingede akkorder

Som allerede nævnt vil en akkord ofte være betinget af, at der er udsigt til, at kreditorerne får en bedre dækning end ved en skyldnerens konkurs.

Er der tale om en skyldner, der driver en fornuftig forretning, men som følge af enkeltstående, udefrakommende hændelser er kommet i økonomiske vanskeligheder, vil en akkord ofte være indgået under den forudsætning, at der over en årrække betales et vist beløb til kreditorerne.

Er der eksempelvis tale om en landmand, der har en gæld på 10 mio. kr., og som efter en sommer uden regn kommer i økonomisk uføre, men som i årene forud herfor har haft et overskud på landbrugsejendommen, og som må forventes fremover at have en så god indtjening, at han vil kunne forrente og afdrage 60 % af gælden, vil en nedskrivning på 4 mio. kr. fra kreditorernes side eksempelvis kunne være betinget af, at han over de kommende 5 år får forrentet og afdraget en del af restgælden på de 6 mio. kr.

Det siger sig selv, at landmandens muligheder for at forrente og afdrage gælden afhænger af, hvor meget der skal betales i skat i afdragsperioden. Såfremt landmanden ikke mistede det fremførte underskud, ville landmandens betalingsmuligheder selvsagt være væsentligt bedre.

Det har derfor stor betydning for både skyldneren og kreditorerne, hvornår akkorden skattemæssig anses for etableret med den konsekvens, at retten til at fremføre skattemæssige underskud bortfalder.

Akkordens tidsmæssige placering skatteretligt

Som nævnt bortfalder retten til at fremføre underskud, når skyldneren har opnået en aftale med kreditorerne om akkorden. Forudsætter akkorden, at der over en given periode

Offentliggjort d. 21. juli 2018

betales renter og afdrag på den nedskrevne gæld, er det nærliggende at antage, at retten til fremførel af underskud herefter først bortfalder, når skyldneren har opfyldt sine forpligtelser og forrentet og afdraget den nedskrevne gæld over den med kreditorerne aftalte periode.

Heroverfor kan anføres, at henføres akkorden tidsmæssigt til afslutningen af betalingsperioden, vil Skat efter omstændighederne kunne blive en af de større bidragsydere til akkorden og dermed til dividenden til kreditorerne.

Udgangspunktet er efter fast praksis, herunder domstolspraksis, at retten til underskuds-fremførel bortfalder allerede på det tidspunkt, hvor akkordaftalen indgås. Dette gælder, selv om aftalen indeholder visse betingelser for, at gælden nedskrives, herunder f.eks., at skyldneren betaler de aftalte afdrag i hele afdragsperioden.

Dog kan akkorden være behæftet med væsentlige usikkerhedsmomenter, som medfører, at akkorden rent skatteretligt først anses for etableret, når de i akkorden angivne betingelser er opfyldt, og da med den konsekvens, at skyldneren bevarer retten til at fremføre skattemæssige underskud.

Skattemæssig udskydelse, hvis dividenden først fastlægges senere

Hvis akkordaftalen ikke indeholder en fast procentsats for nedskrivning af gælden, idet den endelige dividende først fastlægges senere, kan der blive tale om, at akkordtidspunktet anses for udskudt skattemæssigt med deraf følgende adgang til at fremføre det skattemæssige underskud. Det var tilfælde i en sag afgjort af Vestre Landsret i april 2018.

I denne sag indgik en landmand i 2012 forskellige akkordaftaler med sine hovedkreditorer. 3 af de 4 kreditor fik en dividende på 10 %. Den fjerde kreditor – en bank – fik en dividende på 2,59 % og var herudover berettiget til senere at få en andel af de eventuelle konjunkturbestemte prisstigninger på en række ejendomme, der måtte være indtrådt i perioden frem til 2017. Akkordaftalen var betinget af, at landmanden betalte den pantsikrede gæld. Endvidere var det aftalt, at akkordaftalen bortfaldt, hvis landmanden afgik ved døden inden 2017.

Offentliggjort d. 21. juli 2018

Landsskatteretten nåede her frem til, at landmanden kunne fremføre sit skattemæssige underskud i perioden frem til 2017, da der var usikkerhed om den endelige gældsnedsettelse.

Skatteministeriet indbragte Landsskatterettens afgørelse for Vestre Landsret, men landsretten stadfæstede Landsskatterettens afgørelse.

Landsretten fastslog indledningsvist, at den omstændighed, at akkordaftalen var betinget af, at landmanden betalte den pantsikrede gæld, og af, at landmanden ikke afgik ved døden, **ikke** i sig selv kunne begrunde, at aftalen først skulle tillægges skattemæssig virkning på et senere tidspunkt end ved aftalens indgåelse.

Landsrettens flertal fandt imidlertid, at vilkåret om de konjunkturbestemte prisstigninger var en betingelse for bankens tiltrædelse af akkordaftalen. Videre fandt flertallet, at der var en reel usikkerhed om den endelige opgørelse af gældseftergivelsen. Der kunne derfor tidligst fra indkomståret 2017 ske nedsættelse af det fremførte underskud – og ikke allerede fra 2012. Landmanden kunne følgelig fremføre det skattemæssige underskud frem til 2017.

Afgørelsen ligger på linie med en dom fra Østre Landsret fra 2004, hvor pengeinstituttet Bikuben efter en akkordaftale i 1996 på samme vis skulle have en dividende, der afhang af prisen på skyldnerens ejendom, der skulle sælges i 1997. Her bortfaldt adgangen til at fremføre skattemæssige underskud først i 1997.

Når akkorden bortfalder som følge af misligholdelse

Undertiden ses det, at skyldneren - og måske især kreditorerne - har været for optimistiske i henseende til skyldneres betalingsevne i tiden efter akkordaftalen.

Er akkorden f.eks. betinget af, at der i en periode på 5 år skal betales givne afdrag til kreditorerne, og viser det sig efterfølgende, at skyldneren ikke er i stand til at overholde denne aftale, bortfalder akkordaftalen som følge af misligholdelse.

Offentliggjort d. 21. juli 2018

Nu er det jo ikke givet, at skyldneren kan bebrejdes, at akkordaftalen ikke blev opfyldt. Er der eksempelvis tale om en landmand, der er kommet i økonomisk uføre som følge af ekstremt ringe nedbør i denne sommer, og indgås der herefter en akkordaftale med en given afdragsprofil i 5 år, som både skyldneren og kreditorerne med rette kan forvente kan opfyldes, men viser det sig så i år 2020, at der igen kommer uforudsete vanskelige forhold for landmanden i form af en nye tørkeperiode, sygdomsudbrud med deraf bortfald af eksportmuligheder m.v., således at landmanden ikke kan overholde den aftale afdragsprofil, bortfalder akkordaftalen.

Landmanden vil herefter stå i en særdeles ubehagelig situation. Ikke alene må han konstatere, at gældseftergivelsen er bortfaldet, således at den gamle gæld er vakt til live. Oveni kommer, at landmanden har mistet retten til at fremføre skattemæssige underskud.

Nu kunne man forestille sig, at landmanden herefter kunne kræve at få genoptaget indkomstansættelserne for tidligere år med henblik på at få de skattemæssige underskud vakt til live. Men sådan er det ikke. I en dom fra 1999 fra Vestre Landsret blev fastslået, at bortfald af den frivillige akkord på grund af misligholdelse ikke medfører, at adgangen til underskudsfræmførsel genopstår.

Reglerne om beskatning ved en frivillig akkord trænger helt åbenbart til et serviceeftersyn på dette punkt.

— o —